

# NARODNA STRAŽA

UREDNIŠTVO I UPRAVA: „NARODNA STRAŽA“  
ŠIBENIK. — RUKOPISI SE NE VRAĆAJU. — NE-  
BILJEŽOVANA SE PISMA NE PRIMAJU.

IZLAZI SVAKE SUBOTE  
POJEDINI BROJ Din. 1:50

PRETPLATA „NARODNE STRAŽE“ IZNOSI 60  
DIŠNJE Din. 60. — ZA INOZEMSTVO Din. 120.  
OGLASI PO CIJENIKU.

Br. 35.

Šibenik, 8. listopada 1924.

God. IV.

## Prvi crveni barjaci.

28. prošlog mjeseca prošlo je šezdeset godina, otkad je ustanovljena prva socijalistička internacionala. Toga dana 1864. g. sakupili su se delegati raznih socijalističkih skupina u dvorani sv. Martina u Londonu te su pod vodstvom Karla Marksa izradili pravila međunarodnog radničkog saveza. Od tada počinje prodirati socijalistička misao u sve narode svijeta te se oko crvenog barjaka sakupljaju ogromne mase.

Što je donio kroz šezdeset godina svijetu taj socijalistički pokret, koji gleda u Marksua svoga učitelja i duševnoga vodu? Jasno i bez zatezanja odgovaramo: Socijalistički pokret ima velike zasluge, da se radnički stalež počeo sakupljati, da si je izvojevao neka prava u tvornici i radionici, da su države priznale osamostalno radno vrijeme. Socijalizam je spleo bič, s kojim je počeo šibati kapitalističke izrabljivače, te je tako probudio savjest poštenih ljudi, da su spoznali velike krivice, što ih prouzrokuje kapitalistički red. Te zasluge ne možemo socijalizmu zanijekati. To ne bi bilo ni pravedno ni pošteno.

Kad je pak socijalizam — skupin s drugim strankama, koje rade za socijalnu pravdu — podigao radništvo do boljšeg materijalnoga položaja, ubio je i uništio nešto, što je za svakoga čovjeka, za obitelj, opčinu, stalež i narod od neprocjenive vrijednosti. Uništavao je težnju za unutarnjim oplemenjivanjem. Sa grubim divljim huškanjem socijalistički vode budili su u svojim pristašama živinske nagone. Prikazivali su im bajnu zemlju, gdje će čovjek morati malo da radi, a uživati će po svojoj slobodnoj volji. Rad su prikazivali čovjeku kao užasan teret, koji muči, tlači i ubija čovjeka. Taj zavodljiv i nizak uzgoj silno se osvetio baš sa-

mom socijalizmu. Kad je iza rata došao čas, da dođe radni narod na vlast, socijalističke su mase izdale, bacile se u strašnu sebičnost, svaka radnička skupina je žudjela samo za većim plaćama, ne brigajući se za to, kako će moći davati tu veću plaću onaj siromah, što kupuje brašno, kruh i odijelo. Od Marksa rođeni socijalizam nosi tešku krivnju, da se u širokim slojevima radništva proširio isti duh kapitalističke sebičnosti, koji provejava buržoaznim društvom. Zato je socijalizam doživio strašan poraz u Italiji, te je morao prepustiti mjesto fašizmu. Zato se raspada po drugim evropskim državama.

Proti crvenomu barjaku, koji označuje propadanje kulture srca i plemenitosti u radničkim slojevima, dižu napredni, uzgojeni redovi kršćanski mislećega radništva u Engleskoj, u zapadnoj Evropi, u Njemačkoj, u Italiji i u drugim zemljama *zastavu rada*. To radništvo hoće da radu izvolyuje čast i vrijednost. Te ćete su uvjerenje, da nije dalek čas, kad će početi prelaziti vodstvo društva iz ruku kapitalistične buržoazije u ruke radnoga naroda. Zato mora biti radni narod pripravan, duševno uzgojen. Mora biti uvjeren, da je vjera podloga poštenju, poštenje podloga radu, a rad temelj življenju.

Pod vodstvom crvenih barjaka radništvo se tekom šezdeset godina materijalno podiglo, dok je po kulturi srca ostalo na stepenu buržoaznog liberalnog društva, koje je bez vjere, bez ufanja i ljubavi. Radničke predstraže, koje su spoznale, da tek nutranja kultura proletarijata može preobraziti lice svijeta, odvrćaju se razočarane od zastave mržnje i sebičnosti. Tim mladim radničkim silama je zadaća uliti u radnički stalež nov duh vjere, uzajamnosti i dovesti preobraženi radni narod do pobjede.

## Protukatolički ispadi Stj. Radića.

U nedjelju 28. prošlog mjeseca predsjednik čovječanske stranke Stjepan Radić izrekao je na svojoj skupštini u Krašiću govor, za koji naš hrvatski narod kraj svega bogatstva svojeg jezika ne bi mogao da nađe pravu oznaku, jer bi svaka oznaka bila za nj jedno visoko mjerilo.

Mogli smo i prije slušati ispade Stjepana Radića protiv katoličke vjere, koja je narodnom vjerom Hrvata, ali takvih riječi i prostota, kao u Krašiću nije hrvatski narod još čuo od čovjeka, koji hoće da bude vodom hrvatskoga naroda, a tamo se u svojem blagorječju ne razlikuje od onog najgoreg prostaka i najzagriženijeg bezvjerca. G. Radić je u nedjelju napao na hrvatske katoličke biskupe i na njihovu krasnu okružnicu prigodom hiljadugodišnjice hrvatskog kraljevstva. Te njegove proste dakako da su brže prenijele židovske novine.

Stjepan Radić je napao hrvatske biskupe kao pogane, kao gospodu, kao — pijanice! Pri tom je valjda zaboravio na sinove hrvatskog naroda: pk. biskupe Dobrila i Strossmajera, na svećenike Pavlinovića, Puljića, Prodana, Žerjavića i stotinu drugih, danas živih i mrtvih, koji su ljubili hrvatskog seljaka i sjedali za njegov stol, i češće nego g. Radić, a to ne iz kakve demagogije, nego iz pravog narodnog osjećaja. G. Radić ne zna za svećenika Erdelija, koji je onomlani spasavajući od požara imanje svoga stada tako nastradao, da je od zadobivenih opekline u strašnim mukama umro. G. Radić ne zna za prosvjetni, gospodarski i politički rad hrvatskih svećenika po našim krajevima. G. Radić je u nedjelju napao hrvatsko svećenstvo, kao nemoralno, kao protunardno. A neka nam pokaže g. Radić na kakav svoj ozbiljni

rad, koji se može mjeriti sa radom Strossmajera, Mahnića i Dobrile. Dok danas u zarobljenoj Istri stotine hrvatskih svećenika na čelu istarskih Hrvata brane svoj narod. dotle g. Radić napada hrvatsko svećenstvo bez razlike. Šta će reći ti svećenici, koji nijesu sigurni za svoju glavu od fašista Mussolinija, koji je g. Radiću uzor? Što će istarski katolički svećenici reći o tim napadajima g. Radića, kojima on hoće da potpuno otudi narodu svećenstvo?

Stjepan Radić napada biskupe, jer da nijesu ustali protiv rata. I to govori on, koji je pozdravljao Franju Josipa u ime „hrvatskih seljaka“ te obećavao, da će se „Hrvati boriti do zadnjeg daha za svoga kralja“. Ili zar Radić niječ svoj potpis na hvalospjevima austrijskom kralju? G. Radić ne zna, da je Pio X. rekao austrijskom poslaniku, kad ga je dolazio moliti za blagoslov austrijskog oružja: „Papa blagoslivlje mir, a ne oružje!“ Radić ne zna za kardinala Merciera, koji je branio belgijski narod ispred kajzera Vilima.

Radić spočitava biskupima, da su hrvatsko seljaštvo izručili batinašima. Koji je to katolički biskup učinio? Radić kaže, da su biskupi „izdali čak i našu domovinu Hrvatsku“ te se pokorili beogradskom centralizmu i beogradskim vlastodršcima. Zašto g. Radić ne kaže, gdje i kad je to bilo. Mi naprotiv znamo i sa ponosom ističemo *dostojanstveno* držanje hrvatskih biskupa prema svim vladama. Hrvatski biskupi nijesu nikad zabora-

vili na svoj narod ili ostavili tradicije J. J. Strossmajera, kao što je to g. Radić više puta učinio.

Preći ćemo preko drugih prostačkih napadaja g. Radića na biskupa Akšamovića i na svećenstvo. G. Radić se pokazao u pravom svijetlu. Njemu je kod svakog javnog nastupa samo do toga, da zadobije pristaše. Republika mu više ne pomaže, jer ju je narod i previše upoznao za ovo šest godina, pa se stoga i laća lupanja „po povovima“ i vjeri.

Ipak bismo pitali one, koji se izjavljuju dobrim katolicima, a slijepo pristaju uz svaki Radićev mig: Što misle o ovoj najnovijoj Radićevoj prostoti? Pitali bismo katoličke svećenike, koji su stranački pristaše Radićeve stranke: Što misle o tim izjavama njihovoga vode? Može li biti čovjeka i Hrvata-katolika, koji i nakon ovih prostota može da vjeruje Stjepanu Radiću, koji je za šest godina dao dovoljno dokaza o bezglavosti i mahinosti svoje politike? Neka ne misle, da se i ova najnovija Radićeva prostota može opravdati kakvom nakresanošću, kao što su to pred dvije godine kušali opravdati njegovi prijatelji njegov govor na Mirogoju. Tih nakresanosti bilo bi i previše! Radić je izrekao čisto i bistro svoje političko i vjersko vjerovanje. Neka o njemu malo razmišlja svaki onaj, koji tvrdo vjeruje u Radića, kao da nam ga je „sam Bog poslao“. Neka pregledaju njegov govor svi oni, koji od njega očekuju velik rad za budućnost hrvatskoga naroda.

## Iz domaće i vanjske politike.

### Hoće li Radićevci u vladu?

Zadnjih se dana mnogo govorilo o ulasku Radićevaca u vladu te su dapače bile i određene osobe, koje bi imale zauzeti četiri ministarska mjesta. Bio je spreman i ukaz o imenovanju Radićevaca za ministre, te je još u ponedjeljak moralo uslijediti njihovo imenovanje. Međutim je za sada stvar odgođena, a to radi toga, što Radić ne će da se upušta u konačno sporazumijevanje s Davidovićem glede sporazuma između Srba i Hrvata, jer drži da Davidović nema većine Srba uza se, pa za to hoće da se ide na izbore, da se tu vidi na čijoj je strani srpski narod. Davidović naprotiv želi da učvrsti vladu za dvije godine, a onda da se provedu izbori. Međutim Radić smatra današnje stanje provizornim sve dotle, dok Davidović ne dobije većinu srpskih glasova. Govori se, da HRSS ne će da ude u vladu radi toga, što bi to slabo uplivalo na njezine birae.

**Radikali hoće, koncentracijom vladu.** U subotu 4. o. mj. potpisao je kralj ukaz o podnošenju zakona o korupciji pred Skupštinu. Činjenica, da će više radikalskih ministara sjesti na optuženičku klupu, ne da mira radikalima i Pribičevićim demokrati-

ma, te oni sada bacaju u svijet vijesti o koncentracijonj vladi radikala, samostalnih demokrata i Slovenske Ljudske Stranke, pa su dapače spremni da žrtvuju zato i Pašića i Pribičevića. Takva koncentracijona vlada, za koju je, prije nego što je Davidović došao na vladu, radio Ljuba Jovanović, bila je moguća pred četiri mjeseca, ali danas je samo pusta želja radikala.

**Željeznica Zadar-Knin pred konferencijom u Veneciji.** Ove sedmice sastaje se u Veneciji naša i talijanska delegacija za pregovore s Italijom. Predsjednik naše delegacije dr Ribarž otputovao je već u nedjelju za Mletke, a ostali su članovi otputovali u utorak. Iz pouzdanog izvora doznajemo, da će se na konferenciji raspravljati i o pitanju željeznice Zadar-Knin, te je u tu svrhu pozvan u Veneciju iz Splita dr Tacconi.

**Bunjevci nezadovoljni s vladom.** Zastupnik Bunjevačko-šokačke Pučke Stranke Blaško Rajčić izjavio je novinarima, da je Bunjevačka Pučka Stranka nezadovoljna sa radom Davidovićeve vlade, jer da u njoj imade i takvih zastupnika, koji provode u Vojvodini staru politiku Pribičevića. Ako to doskora ne prestane, Bunje-



vačka Pučka Stranka će biti prisiljena da stupi u opoziciju. Bunjevačke Hrvatske Novine donasaju, kako Davidovičevići demokrati usprkos toga, što su sporazumno sa BPS odlučili da načelnici Subotice i Sombora budu Bunjevci, ne će da daju u javnost njihova imenovanja, jer ne vole, da Bunjevci budu u ovim gradovima načelnici.

**Nacija i nacionalni.** U Celju se velik dio Slovenske Ljudske Stranke ustegao od glasovanja kod općinskih izbora. Drugi je manji dio kooperirao sa celjskim građanstvom u socijalno-gospodarskom bloku. Tom prigodom *Pobeda* napada pučku stranku, da se udružila sa Nijemcima, zaboravljajući, kako je najviše SLS pripomogla pobjedi Slovenaca kod općinskih izbora u Mariboru. Zanimljiv je riječnik *Pobede*. Nacionalne stranke su demokrate i radikali, nacionalna štampa jesu Pribičevićeve *Jutro* i Slovenski *Narod*. Dakle je sav nacionalni osjećaj samo kod Pribičevićeve demokracije i njezine kćeri — Orjune!

**Zloupotrebe u državnom monopolu.** Nekolicina zastupnika vladine većine uputila je preko predsjedništva narodne skupštine na ministra financija interpelaciju o velikoj aferi u upravi državnih monopola. Traži se anketa, koja će istražiti nepravilnosti, što ih je počinjao Stojadinović i u pravnik državnog monopola St. Todorčić. Najvažnije je to, da 600 milijuna dinara leži u savim pljesnivom duhanu. Imamo nadalje 27 milijuna kg. duhana, od toga 8 trebamo mi, a 19 je za izvoz. Međutim duhan mišta ne vrijedi, oskudica je u magazinima velika: liferanti su za masne pare podvalili loš duhan. U Novom Sadu, Krivolaku i Velesu činovnici su bez licitacije sami sebi davali dozvolu za duhan. Od 150 milijuna dinara, što ih je uprava monopola dobila kod likvidacije pokrajinskih uprava monopola, nijedan dinar nije uknjižen. Razumljivo je zato, da su mnogi državni činovnici po Beogradu sagradili kuće, a od Milana Vape kupljeno je za 20 milijuna dinara u akcijama njegove tvornice papira. Napravljeno je 10 milijuna cigara *Jadran*, a 9 milijuna se mora baciti, 10 milijuna *Virginija*, od kojih se 9 milijuna mora baciti. O mnogim aferama se uopće ne vodi istraga. Na koncu se spominje, da je ministar Stojadinović u Engleskoj di-

gao 300 tisuća funti sterlinga na račun monopola, a utrošio ih je za pokrivanje deficita u svom ministarstvu. U interpelaciji se pita ministar financija, je li mu sve to poznato: Koliko ima duhana i kako će se duhan isplati? Što će se s duhanom činiti i što će se učiniti s onim činovnicima, koji su prevare izvodili?

**MacDonaldova vlada pred padom.** MacDonaldova vlada u Engleskoj uzdržala se do danas oslanjajući se čas na konzervativnu, čas na liberalnu stranku. Uza sve to vlada je više puta dobila nepovjerenje, ali MacDonald ipak nije htio da predade demisiju. Međutim sada dolazi pred parlament ratifikacija rusko-engleskog trgovačkog ugovora. Više nego sigurno je, da će sada konzervativci i liberalci skupno glasovati protiv MacDonalda. I glavni organ radničke. MacDonaldove stranke *Daily Herald* nagovijestila skoru demisiju MacDonalda. Vlada bi imala da daje ostavku u srijedu. Izbore bi po pisanju engleske štampe proveo MacDonald 10. ili 15. studenoga o. g.

**Novo senzacije afere Matteotti.** List *Stampa* donosi nove senzacije o umorstvu zast. Matteotti. On tvrdi, da se pravi krivci ne nalaze u zatvoru, nego se još nalaze na slobodi. Tako glavni organizator umorstva živi u Americi, kamo je pomoću svojih protektora oputovao poslije izvršenog zločina. Njegovo uhapšenje je spriječio general de Bono. Taj čovjek je poručnik Malacria. Naravno objelodanjenjem ovoga detalja cijela opoziciona štampa ponovno navaljuje na vladu. — Iz upućenih krugova se doznaje, da se proces protiv Duminića i drugova ne će voditi u Italiji, nego će biti u Zadru.

**Izbori u pruskoj Šleskoj.** Na izborima u opoljskom okrugu u pruskoj Šleskoj Poljaci su propali, mada su dobili 35.839 glasova. Pobjedio je njemački katolički centrom, koji ima najjaču i staru organizaciju i za koji je radilo sve svećenstvo. Komunisti su dobili 75.917 glasova, i to većinom poljskih, te su od posljednjih izbora znatno nazadovali. Centrom je dobio 6 mandata, njemački nacionalisti 1 i komunisti 1. Poljaci su napredovali po nekim industrijskim krajevima, a po selima narod nije išao na izbore iz straha pred terorizmom njemačkih vojničkih organizacija.

Tako je na izborima učestvovalo 60% birača.

**Kongres talijanske liberalne stranke.** U subotu 4. o. mj. otvoren je u Livornu na svečan način kongres liberalne stranke, koja podupire Mussolinijevu vladu. Pojedine frakcije stranke vijećaju o rezolucijama, koje će biti predložene kongresu. Budući da su u stranci razne struje jedne za, a druge protiv saradnje sa fašističkom narodnom strankom, to centralna uprava nastoji, da se razmirice izgleda, te da stranka ostane jedinstvena. Glede saradnje sa fašistima bit će predložena jedna kompromisna rezolucija, u kojoj će se stranka izjaviti za saradnju sa fašistima. U nedjelju došao je na kongres stranke i bivši ministar predsjednik *Salandra*.

**Opasnost ratnih zapleta na Istoku.** Litvanski ministar i delegat na Ligi Naroda g. Galavanaukas naglasio je nedavno, da se Litvanija nalazi još sada sa Poljskom u ratnom stanju u „teoriji“. Mada ne postoje

ratne operacije, mir između ovih dviju država još nije zaključen i u Litvaniji vlada neprijateljsko raspoloženje prema Poljskoj, kao da je s njom u ratnom stanju. Ugledni poljski list „Slovo“, organ Poljaka na Litvi, donosi prilikom ove izjave g. Galavanaukasa članak, koji zaslužuje pažnju. U tom članku naglašava, da Litva samo očekuje zgodan moment, da može obnoviti rat bez objave rata. Kako je Litva u dobrim odnosima sa Njemačkom i Rusijom, može svaki moment da proizađe iz toga veliki ratni požar. Litvaniju se može porediti sa čovjekom, koji neprestano drži u ruci zapaljenu svijeću pored bureta sa barutom, koji su nagomilale Rusija i Njemačka. Liga Naroda treba da se zauzme za tu stvar i ukloni ovu opasnost.

**Komunisti ubili pravoslavni mitropolita.** Na Kavkazu ubili su komunisti pravoslavni mitropolita Nazarija u Kutajisu, starca od 78 godina.

## Pametna odredba min. prosvjete.

Bivši ministar prosvjete i demon Jugoslavije Pribičević izdao je u mjesecu julu naredbu, po kojoj je školskim obveznicima i daštva srednjih škola zabranjeno stupiti u „separatiističke“ i vjerske gimnastičke organizacije. Dozvoljeno ili bolje reći obilgato je bilo stupiti jedino u Jugoslavenski Sokol kod nas je svojina Pribičevićeve stranke, on je prema katoličkoj Crkvi i vjeri u najbolju ruku tek jedva indiferentan, a bivši vlastodršci su ga htjeli nariniti djeci roditelja, koji škole izdržavaju, a najveće su protivnici i Pribičevićeve politike i jugosokolskoga vjerskoga naziranja. Naše je stanovište bilo, da škole ne smiju biti porpište strančarskih borba. Škola ima da širi prosvjetu, uzgaja i polaže temelje općem moralnom preporodu. Da se to ne daje postići bez ozbiljne saradnje Crkve i škole, o tome nema dvojbe. A bivši režimije propagirali su organizaciju, koja ima zapisano na svojoj zastavi, da je indiferentizam u vjerskom pogledu njezin poglaviti zakon. U vrijeme, kad je

moralna dekadensa naše mladeži ovako velika, kad nestaje u porodici, društvu i državi svakoga auctoriteta, silili su gašu mladost u organizaciju, koja u svojem uzgoju isključuje svaku vjeru, jedinu podlogu valjanoga uspešnoga odgoja.

Novi ministar prosvjete dr Korošec uvidio je pogubnost te naredbe, pa ju je stavio izvan kreposti. Dacima je dozvoljeno stupiti u koju hoće od triju tjelovježbenih organizacija. Radi toga liberalci, kojima su inače usta puna o slobodi savjesti i slobodi uvjerenja, udaraju žestoko na g. ministra i napadaju ga, da ide za „poklerikalenjem“ naših škola. G. ministar dr Korošec postavio se na stanovište: ili svi jednaka prava, ili nitko nikakva! Zato je vika liberalaca znak najveće netrpivosti. Njima smeta ravnopravnost gimnastičkih organizacija, i oni bi htjeli da se jedino Pribičevićevo sokolstvo smatra „državotvornom“ organizacijom, kojoj pripadaju sve prednosti i povlastice.

Dr Korošec je svojom odredbom povratio veliku krivicu, zaštitio je slobodu, osigurao slobodu mišljenja i uvjerenja. To je pravo, to je pošteno.

**Pretpatite se na „Nar. Stražu“**

## TRAGEDIJA SARDELA.

„Rih ja:“ „Druzi mili, na č hitasmo ribe? Ca smo pozabili svi naše potrebe? Vrime je blagovat: ča se oblinismo? Hod'mo se počtovat, kako no žellismo!“

Petar Hektorović: Iz „Ribanja i ribarskoga prigovaranja“.

Ljeto. Dni dugi. Ljudi gladni. Glad je Kerber na vratima želuca. Požudan. Nemiran. More vri sardelama. Sardela je gladi prijatna meka.... I ljudi, kad je dugi, gladni dan pri smiraju, idu na lov sardela. Poslije kratka sna i mršave večere. Svaki sa svojim krtočićem, u kome je kus crnasta kruha i boca prozirne bevande. Kad stignu u luku, sumrak je. Kad sprete trati i da će iz luke, noćna je tama prekrila sve. Spavaju zelena brda, obala i more. Vise nijema u granama gnjezda i ptice pjevce. Tek sova polijeće od stabla do stabla i kriješti, i pjeva, i slavi mrak, „Osu se nebo zvijezdama“. Zvijezde gore i svjetlomrcaju kao alemovi na krunama istočnih kraljeva.

Nešto škripi i lagano odmiče od obale. „Na put miral“ Dvije lađe veslaju iz luke prema pučini, koja je ukočena i mračna kao skeptikova du-

ša pred vedrom vizijom istine. Tih kao šapat, slatka kao nektar struji na žalima i grgolji na moru melodija noći. Dvije lađe, nakon što su kratkovremeno veslale, stanu i učutaju kao dva lješa poslije zadnjih suza i zadnje okropice. Zatim čarobno planu, kao da su im dvije luči s krila uskrasne zore svakoj na premac pale. Svjetlost pronikne mrak i divnim šarama preobrazi lađe u male kraljevske jachte, ribare u zažarene ciklope, obalu u tajinstven Afroditiin pojas. Svjećarice svijetle. Tragedija sardela počinje....

Svjećar strši iz bokaporte kao u svečane večer propovjednik iz propovijedaonice. Pripalivši lulu ili cigaretu hvata za tanano grlo bundevu kćer i nježno kao Levijeva kći Mojsija i svečano kao Dužde kraljičin prsten utaplja je pod premac u more. Tikva se njiše na valićima kao pijanica na vratima mehane. Tikva se ljeska kao plešiva glava u zraci skioptikskog svijetla. Veslar hvata u ruke dva vesla rosom umivena i žuljevima ulaštena. Zavaga, kako mu tikva zapovijeda, a svijetla mu tikva zapovijeda, da uzdrži lađu na stanovitij tački. Dok

svjećar zuri u more kao gladan plutače galeb, dva neuposlena ribara spavaju. Svjetlost je privlačna. Od suncokreta do čovjeka sve čezne za uživanjem njene raskoši. I sardele oćujevši moć svjetlosti bude se iz sna, raspleću zagrljaje mekanih morskkih trava i pjevajući Ekscelsior zori i njezinom čedu svjetlosti i gornje osvjetljene slojeve mora. Najprije riječke kao svibanjske muhe, zatim sunu tako mnogobrojne te bi reći: Prava ih je mečava. Ali kako su svijetle, kako su lijepe te vesele pahuljice mečava morskkih dubina! Kao strijele Krezovih bojovnika. Kao odsjevi ljetnog sunca na liticama sivim.

Kad se more tako preobrazi, svjećar izgragna srca zatrubi u noć prama obali. Mrtvi se nijesu probudili, a živi su čuli. Čula je lađa-manalica, koja gusarskom hitrinom doplovi do svjećarice i prekrcavši iz nje dva neuposlena ribara hitro otplovi i iščezne iz svijetloga kruga svjećarice. Manalica najavi leutu: „Na posao! I s premca leuta hitre, nevidljive ruke zanosom genezaretskih ribara utapljaju u more tratu. More pljušti i fosforescira kao da se mitološki Neptun u

njemu kupa. Trata se raskrtila i protegla na dnu mora kao krilata, dugorepa neman iščekivajući plijen. Sardela još ne slute o zlu. Karbidna ih svijetlost opaja kao mlado vino jesenske mušice. Ali, kad ih veslar domami na plitkoću te se nadu između obale i trate, zaprepaste se i bune kao ptice, kojima je jastreb doletio. S jedne i druge strane luke odjekuje otežit dovikivanje: „Tako lipo.... Tako dobro.“ Sardele se bore u greznoj zasjedi za opstanak. Lefe, viju se u svim pravcima kao vitrom ustvillano lišće. Htjele bi se vratiti ostavljenim svojim plandištima. Zaman. Zapasane su od kraja do kraja luke tratom. Kojagod je sretna. Šmigne, vrcne, provre se i spašena je.

Istok blijeđi. Javlja se zora. Karbidna luč gubi od svoga čara kao blistava laž pred granučem istine. U utrobi leuta hrpa svijetlog srebra. To nije srebro, već su male srebroplave sardele. Svršilo njihovo veselje. U smrtni se smirila njihova borba. Na zapadu gine rumeni Mars. Ribari se vraćaju kući. Veseli su. Danas će i mačkama biti dobro.

Josip Mijat.



## Gradske vijesti.

### S NAŠE CARINARNICE.

Kako generalna Direkcija Carina izlazi trgovcima ususret.

Kako je poznato, šibenska carinarnica pod austrijskom (tudom) vlašću bila je carinarnica prvoga reda, i ako je onda važnost Šibenika bila manja, budući da je Zadar bio zajedno sa ostalom Dalmacijom. U narodnoj državi carinarnica je snižena na drugi red, radi čega se sva roba, koju treba kemijski ispitati, mora slati u Split na analizu. Ovim je šibenskim trgovcima nanosena velika šteta, jer se gubi na vremenu i novcu, dok se analiza provede i roba vlasniku izruči. Što je po Šibenik najgore: okolnost, da se sva roba na šibenskoj carinarnici ne može odmah ocariniti, otkrila je mnoge trgovce sjeverne Dalmacije, koji su svoju robu dobavljali preko Šibenika, pa sada sve kupuju u Splitu.

Trgovačko udruženje se u par navrata obraćalo na nadležno ministarstvo, da se šibenska carinarnica opet podigne na carinarnicu prvog stepena. Kad je prošli put bio u Šibeniku gosp. generalni direktor carina, obećao je, da će se za tu stvar zauzeti, čim se pruži mogućnost. Da trgovci do toga promaknuća ne štetiju i dalje tim, što se roba šalje u Split na analizu, obećao je, da će se u kemijskom laboratoriju ovdješnje gimnazije vršiti analiza. Jedno rješenje, pa makar privremeno bilo i ovakvo, moglo je da zadovolji, ali nažalost nije bilo ispunjeno.

Upravo pred par dana je stiglo rješenje Generalne Direkcije carina, ali protivno očekivanju: nepovoljno. U tom rješenju stoji, da se analiza carinske robe mora vršiti kod nadležne carinske kemijske laboratorije: „Ali da bi se zadovoljila potreba tamošnjeg trgovačkog sveta, odobrava se i naređuje carinarnici, da do daljnjeg naređenja, svu lakopokvarljivu robu, koja se prijavi za uvoz, a koja treba da se po propisima carinskim šalje na analizu, izdaje trgovcima uvoznicima po naplati carinskih dažbina, pošto predhodno od njih izuzme izjavu, da će se povinovati rezultatu, koji se analizom konstatuje u pogledu zdravstvenosti i u pogledu tačnosti prijave u deklaraciji. Za obezbedu mogućih odgovornosti, carinarnica će od takovih deklaranta izuzimati jamstva, koja će joj služiti za garanciju na slučaj, ako se rezultatom analize konstatuje krivica iz čl. 166. Carinskog zakona. Ovo će jamstvo carinarnica po izvršenoj analizi vraćati deklarantima. ako se utvrdi tačnost prijave u deklaraciji.“

Dakle: tresla se brda, rodio se se miš. Od tolikih obećanja šibenski su trgovci usrećeni tim, da mogu dobiti odmah lako pokvarljivu robu uz uplatu odgovarajuće carine i *pologa kaucije*, koja im se povraća iza toga, što je utvrđena ispravnom deklaracije.

Po ovome izgleda, da se generalna direkcija carina željela narugati šibenskim trgovcima, kad kaže: „da bi se zadovoljila potreba tamošnjeg trgovačkog sveta...“ Što je naime lako pokvariva roba? To posve ovisi o volji činovnika. I on može da ovu robu izda ili ne, a da mu ne može nitko ništa. Pa recimo, da i ta sumnja otpadne kao netemeljita, dolazi ono najglavnije: *polaganje kaucije*. Pošto je u čl. 166. predviđena kazna u peterostrukom iznosu carine na odnosnu robu, to će se svakako i svota, koju će trebati položiti, kretati u toj visini. I tako, kad trgovac teškom mukom dolazi do novca, da plati carinu, ima sada da polaže i nekakve kaucije, ako hoće da mu se uruči roba.

Što je pokrenulo generalnu direkciju carina, da izda takvo rješenje, ne znamo, ali jedno znamo, da tim rješenjem nije nimalo izišla ususret ovdješnjim trgovcima, već im naprotiv nametnula jednu novu nepriliku.

### POSVEĆUJEMO PAŽNJI MINISTARSTVA SAOBRAĆAJA.

Vaš se list nekadin osvrnuo na službeni *Red vožnje željeznica* od 1. juna t. g. dalje: tužeći se na zapostavljanje interesa našega Šibenika pri rasporedu vlakova, koji će da domaću vežu Zagreb sa Šibenikom i Splitom. Vi ste to onda kazali uopće, a ja ću, s Vašom dozvolom, donijeti ovdje nekoliko primjera iz tog *Reda vožnje*, pak ćete vidjeti, kako se postupa sa Šibenikom, koji je najbliži primorski grad našem zaleđu i koji našoj državi dava luku, kakve nema nadaleko. Evo Vam primjera:

*Vlakovi br. 1 i 2* iz Zagreba za Split čekaju na Perkoviću 25. dok, za Šibenik čekaju 40 minuta. Vlak za Šibenik dakle izgubi čekajući 15 minuta više negoli onaj za Split. Ipak dođe u Šibenik prije: 1 sat i 14 minuta prije negoli u Split.

*Vlak br. 4* čeka na Perkoviću za Split 20 min., a za Šibenik 36 min. Šibenski dakle izgubi čekajući 16 min. više negoli onaj splitski. Ipak u Šibenik stigne 55 min. prije negoli splitski.

*Vlak br. 5* čeka na Perkoviću za Split 20 min., a za Šibenik 30 min. Vlak za Šibenik gubi čekajući 10 min. više negoli onaj splitski. Ipak šibenski stigne 1 sat i 4 min. prije negoli splitski na svoju stanicu.

*Vlak br. 6* (brzi vlak) čeka na Perkoviću za Split samo 10 min., a za Šibenik 47 min., pak tako vlak za Šibenik izgubi čekajući 37 min. više negoli vlak za Split. Ipak šibenski vlak stigne na svoju stanicu 21 min. prije negoli splitski na svoju.

Čemu ovoliko čekanje? Zašto mučiti putnike za Šibenik tolikim dugim čekanjem na Perkoviću, a ne dati im, da stignu u Šibenik *preko pola sata* prije negoli im dava ovaj putni *Vozni Red*?

Da je razuma i da se gleda na udobnost putnika, kako bi se moralo gledati, šibenski bi naime voz stigao na svoju stanicu kojih 58 min. prije negoli splitski na svoju: dakle blizu jedan sat.

Bilo da je to nepažnja ili hotimično favorizovanje Splita na štetu Šibenika i na gubitak dragocjenog vremena za putnike i poštu, to se nikako ne može dozvoliti i mora se svakako ispraviti.

Zašto da baš svi vlakovi moraju sa Perkovića poći prije za Split negoli za Šibenik? Neka to bude barem izmjenično?

Zašto nema nijednog brzog voza iz Šibenika, pa i za Šibenik? Ili smo mi nezakonita djeca? Ili i mi ne plaćamo državi dažbine?

Međutim, osim jednog brzog voza, moglo bi se učiniti, da voz br. 5 polazi iz Šibenika mjesto u 18:14 sati u 19 ili 19:10 sati tako, da mogne prispjeti na Perkoviću u 20:01 sati (ili 20:11 sati) i zateći splitski brzi voz, koji polazi sa Perkovića za Zagreb u 20:19 sati.

Na svaki način dalo bi se bez štete i truda udesiti, da vozovi iz Zagreba imaju jedan vagon, određen za putnike za Šibenik, koji bi se vagon na Perkoviću priključio šibenskom vlaku, da se ne muči putnike prekravanjem i prenašanjem prtljage. Taj vagon iz Zagreba mogao bi služiti i za putnike, recimo, Knina i Drniša i još koje. Isto tako bi mogao biti jedan vagon i kod šibenskog vlaka, određen za Zagreb, koji bi se na Perkoviću priključio vozu Split-Zagreb izbjegavajući neugodno prekravanje putnika.

Ovaj članak posvećujemo pažnji Ministarstva saobraćaja i Glavne direkcije željeznica u Zagrebu.

Gradanin.

### JADRANSKA PLOVITBA PREMA ŠIBENIKU.

Kako ovo naše rodoljubno društvo zapostavlja interese Šibenika na veliko, o tome danas ne ćemo govoriti. Pri glavnim prugama na geografskoj karti ono kao da ne može da nađe Šibenika. Šibenik je „po strani“, „neruke“. Kao da u trgovini i prometu mogu da što znače te fraze.

Mi ćemo se pozabaviti danas malim stvarima.

Mi ne možemo n. pr., da razumijemo, zašto naši mali parobrodici, kad čine službu u Šibeniku i okolici, imaju manje personala negoli je to slučaj, kad vrše službu u Splitu ili Sušaku. Tako n. pr. parobrodac u Šibeniku ima 5 ili 6 osoba personala, a van Šibenika odmah od 5 skoči na 9, a od 6 na 11 osoba.

Parobrodac „Tommaseo“ n. pr. ima u Šibeniku 4 osobe. Čim je došao na Sušak, dalo mu se još 7 više, i to noštrama, kormilara, ložača, ugljenara, sobara, malog za kuhinju i malog za sobe, tako da je onda imao 11 osoba. Bože moj, kako li su šibenske vode sretne za Jadransku Plovidbu, kad u šibenskim vodama mogu da vrše službu sama četvorica, dok ih u drugim vodama treba jedanaestorica, 7 više po Bogu brate!!

Mi, koji također imamo interesa u Jadr. Plovidbi, pitamo: Zašto se čine neki troškovi, koji su svišni?

Zašto se n. pr. svi mali parobrodici šalju na popravak u Split: gvozdeni u dok, a drveni u škver, kad mi znamo, da i ovdje ima škver, na komu bi se mogli da poprave manji parobrodi isto kao i na splitskom škveru. Ili Jadr. Plovidba ima rodoljubnu dužnost, da pomaže samo škver splitski, a ne i šibenski? Čemu se izlagati trošku, da parobrodici idu na popravak odavle u Split i da se opet vrate natrag? Valjda joj se ugljen ne daje badava za putovanje tamo i natrag.

Ypsilon.

**Imenovanje.** Gosp. ministar prosvjete imenovao je stalnim vjeroučiteljem pri mjesnoj dolačkoj i gradskim obim osnovnim školama v.č. don Niku Rodina. Srdačno čestitamo!

† **Adele Delfin.** U noći 2. o. mj. umrla je Adela Delfin pok. Antuna, opće štovana osoba. U subotu priredjen joj je lijep sprovod. Počivala u miru!

**Premještaj.** Lučki odaslanik g. Ivan Moderčin prošlih dana bio je premješten u Šibenika na lučko poglavarstvo u rodnom Sušaku. Radi svoje velike susretljivosti bio je silno omljubljen u građanstvu, osobito od naših pomoraca, s kojima je češće dolazio u doticaj.

**G. Slavomir Sinčić,** kotarski školski nadzornik, stupio je ovih dana u zasluženo stanje mira poslije 52 godine rada i službovanja. Službovao je kao učitelj osnovnih škola u raznim mjestima, a kao školski nadzornik kotara Šibenik-Knin 33 godine. G. Sinčić je za taj velik broj godina svoja službovanja, broj, koji se rijetko čuje u nastavničkim jubilejima, pokazao velik mar i nastojanje za puku prosvjetu i veliku ljubav prema školi te se danas s najljepšim uspomena dijelom od njega njegovi učenici i učitelji. — U srijedu priredili su svom nadzorniku nastavnici mjesnih pučkih škola te građanske i učiteljske škole oprosnu večeru, preko koje je izrečeno više prijateljskih i drugarskih zdravica.

**Skupoća.** Ovih dana imali smo prilike na šibenskom tržištu vidjeti ajpa po četiri dinara komad, te konstatirati, kako na šibenskom tržištu svačko radi po svojoj miloj volji, jer se slavna općinska uprava ne stara, da postavi cijenu. Šibensko siromašno pučanstvo, koje nije tako bogato kao neki zemljoradnički gazde, hitno traži, da se obustavi navijanje cijena i deranje sirotinje i maloga naroda.

**Radi psosti** kažnjen je zadnjih dana velik broj osoba na globe, koje se spremno utjeruju. Hvalevrijedno je, da je državno redarstvo uložilo sve svoje sile, da se taj ružni običaj kod nas iskorijeni.

**Hrv. kat. ženskom prosvj. društvu „Zora“** gđa Mara ud. Lušić prigodom godišnjice smrti svoje kćeri Anke poklonila je 100 dinara. — Uprava joj najljepše blagodari.

**Veliki župan splitske oblasti** odobrio je, da općine mogu izdavati legitimacije sa fotografijom za putovanja u zemlju.

**Plemenit dar.** G. Slavomir Sinčić prigodom odlaska sa mjesta kotarskog školskog nadzornika darovao je „Uboškom Domu“ 200 dinara. — Uprava mu harno zahvaljuje,



**Svilenkastu i bujnu kosu**  
posiđavate  
samo redovitim pranjem glave sa  
**„Elida“ Shampooom**



**Škandalozan postupak ili osveta?** Pred koji dan jednome mjesnome trgovcu, bratu našega glavnog urednika, došli su općinski organi plijeniti po dućanu, jer nije mogao da ostavi dućan, te da ide na ured općinskih daća da plati daću za neku uvedenu robu. Trgovac je bio dva puta rekao općinskim carinicima, da će daću platiti, ali su organi uza sve to ipak došli, da brahijalnom silom „ureduju“. — Drugom trgovcu, odgovornom uredniku našega lista, htjeli su općinski organi da zatvore konobu sa krumpirom, jer „da šmrđi“. Ne znamo, da li je sve ovo osveta, ali nam je milo konstatirati, da su ova dva škandalozna postupka uslijedila, iza kako je naš list donio nekoliko notica o šibenskim „zemljoradničkim“ gazdama i njihovom pašaluku na šibenskoj općini.

**Pomireni dušmani.** U ponedjeljak kraj crkve sv. Ivana počupāše se dušmanski dječaci Denić i Skorin. Nakon što su se dobro išakali, odvedeni su na policiju, gdje ih je činovnik stavio klečati svakoga u svoj kut sobe. Kad su se malo umirili, dadoše jedan drugome ruke. Upitali su jedan u drugoga oproštenje, pe su onda mirno izašli.

**„Ti ćeš moju kuću...“** Prijavljena je redarstvu žena Gulin Marica, tužena, da se prijetila svojim stana-rama, jer da joj ruše kuću.

**Strani radnici.** Obavit će se kod poduzeća pregled stranih radnika sa strane mjesnoga redarstva te će oni, koji uposljavaju strane radnike bez dozvole vlasti, biti po zakonu kažnjeni.

**Prenos pošte.** Direkcija pošta i telegrafa u Splitu raspisuje javnu usmenu licitaciju za jednogodišnji zakup prenosa pošte dvoprežnim drž. kolima između pošte u Šibeniku, željezničke stanice i parobrodarskog pristaništa, te obratno. Licitacija će se držati 25. oktobra t. g. u 11 sati prije podne pri sreskom poglavarstvu u Šibeniku. Privremena kaucija u iznosu od (1000) hiljadu dinara u gotovom ili u državnim papirima mora se položiti na ruke upravnika pošte Šibenik do 10.30 sati prije podne na dan održanja licitacije. Potonji uvjeti mogu se i vidjeti kod direkcije pošta i telegrafa u Splitu, te kod pošte, općine i sreskog poglavarstva u Šibeniku.

**Nagla vožnja.** Radi brze vožnje kolima prijavljene su državom odvjetaštvu tri osobe.

**Kod crkve sv. Duha.** U ponedjeljak srknuo je kapljicu više neki Juras Roko te napao nekoga Radaka.

Nakon što se incident počeo rukopateljno razvijati, došla je hitro intervencija „državnih“ te je Roko odveden u zatvor. Kad se u buhari otriježnio, pušten je na slobodu, ali ju je platio sa 300 dinara globe. — Njegov prijatelj Radak bio je istoga dana poslije podne naden u „veselom“ stanju te kažnjen na 125 dinara globe.

**„Ja sam žandar“...“** Na Gradi je u ponedjeljak napao Ive Iljadica jednoga seljaka. Palo je svakakvih milozvučnih riječi i umalo da nijesu isprašeni tabari. Ive Iljadica, koji je seljaku vikao: „Ja sam žandar!“, dobio je 50 dinara globe ili 5 dana zatvora.

**25 kilograma duhana ode!** U nedjelju „po tihoj noći, po ladovini“ oko 1 sat po ponoći gazili su u grad mudro jedan muškarac i dvije ženske iz Radonića sa punim vrećama dobrog duhana. Kad se već činilo, da je svaka opasnost minula, uhvatiše ih i baš kod Amerikan-bara policijski agenti. Pravi domaći tabak je bio zaplijenjen, a kriomčari su upućeni sreskoj upravi financijske kontrole radi kaznenog postupka.

**Skupi krumpiri.** Jučer je radi pretjerivanja cijena krumpira jedna žena kažnjena od državne policije.

## Iz katoličkog svijeta.

**Protest svećenstva jug. dijela zadrarske nadbiskupije.** Svećenstvo jugoslavenskog dijela zadrarske nadbiskupije, sakupljeno na skupštini svoje „Uzajamnosti“ u Preku, 4. IX. 1924., jednoglasno je zaključilo protestirati proti nakani jednog dijela učiteljstva, da se vjeronauk izbaci iz škola. Protestira sve svećenstvo proti dubrovačkoj učiteljskoj skupštini, koja je stvorila slični zaključak. Ne priznaje se ni skupštini ni učiteljstvu pravo uopće tim pitanjem se baviti, a manje što zaključivati, jer to pravo pripada samo Crkvi. Učitelji su službenici, u ne gazde škole i nastave. Smatra se, da učitelji ovakvim postupkom krnje i prava naroda, jer narod ima neosporno pravo, da se njegov pomladak vjerski odgaja. Postupak dijela učiteljstva klasificira se kao upad na tuđe polje, pa se takvom učiteljstvu poručuje: „Ne sutor ultra crepidam!“ — Od Uprave „Uzajamnosti“ u Preku. — U Božavi, 20. rujna 1923. Predsjednik: Don Mirko Didović s. r.

**Protestantski pastor o katoličkoj Crkvi.** Luteranski pastor Sigurd Roseland iz Seljorda u Norveškoj piše u protestantskom časopisu „Varden“ o katoličkoj Crkvi ovako: „Me-

du ruševinama, što ih je prouzrokovao svjetski rat, samo je jedna zgrada ostala neoštećena i uspravna. Ona je dapače danas čvršća i neoborivija negoli prije rata. To je katolička Crkva. Dok ostale crkvene i vjerske družbe stradaju zbog pomanjkanja unutrašnjega jedinstva i dok one troše svoju snagu na neplodne bogoslovske rasprave, dok one ginu zbog nezdrave politike i gnijuju u materijalizmu — dotle Crkva katolička dobiva na svojoj unutarnjoj snazi i na svojoj izvanjskoj moći. Najmoćniji čovjek na svijetu jest Papa. To je istina, koja se ne da pobijati. I 320 milijuna ljudi podložni su mu sasvim. I bez obzira na to, što katolička Crkva ima tolike prednosti pred svima: što uživa tako moćan ugled, što ima za sobom tako veliku i slavnu povijest i što njezina ljepota silom privlači, ona ima i sve ostale uvjete za svoj uspjeh i napredak. Njezin utjecaj je tako silan upravo u današnje doba, gdje su svi ideali porušeni i gdje ljudske duše traže sigurnosti i mira pod zaštitom jednoga auctoriteta“.

## Burza.

Zadnji tečaj na zagrebačkoj burzi bio je za:

Dolar u čeku Din 69.80

Liru tal. u čeku Din 3.05

„ u papiru Din 3.—

Franak francuski Din 3.67

„ švajcarski Din 13.43

Česke krune Din 2.05

Napoleone Din 270.

## Književnost i umjetnost.

**Život.** Javlja nam uredništvo ovoga časopisa, da će se svršetkom ovoga mjeseca raspasti peti broj. Sadržaj je biran: Dr Grivec, Sv. Ciril i Metod s papinomu prvenstvu; Dr Merz, Nešto o ljepoti rimokatoličke liturgije; E. Springer, Osnovana načela o odnosu među muškarcem i ženom; A. Teosofizam; A. Alfirević, Skautizam; R. Mäder, Pitanje taktike; J. Krajnović, List i njegova zadaća (sa slikom); Katol. smjernice načela i rada; Elat lux; Književnost. — Br. 6. je u tisku. Ova su dva broja zakasnila poradi tehničkih poteškoća, a i stoga, da tako novo godište ovoga časopisa započne s građanskom godinom. Pretplata za novu godinu ostaje ista kao i doslije. Redovita je pretplata 36 dinara, popust ima omladina preko povjerenika. Pretplatu staru i novu treba žurno poslati na upravu u Zagreb 1/147 Palmotić. 31.

**Marko Marulić** najveći hrv. kat. pisac, čija se 400 god. upravo slavi, napisao je dobro crkv. prikazanje o sv. Pānuciju. To je skazanje o prikladnu glumu priredio pjesnik Milan Pavelić, a glazbu je dodao znani naš kompozitor Dr B. Široša. — Stvar će izvrsno doći svim našim diletantima, jer je literarno vrijedna, a shvatljiva i širokoj publici. Izvođenje je jednostavno. Sva su lica muška i to dva glavna lica, svetac i svirac, te zbor od osam momaka. Pratinja je klavir ili klavirski kvartet. — Tekst je s notama, sav rukopis, izdao „Hrv. kat. narod. savez“ u Zagrebu (Kaplof 27.), gdje se može dobiti za D. 25.—

# Zadružna gospodarska banka d. d.

Vlastita zgrada  
Glavna ulica 108.

Podružnica Šibenik

Brz. naslov Gospodarska  
Telefon br. 16 - Noćni 67

## Centrala Ljubljana.

Podružnice:

Celje, Đakovo, Maribor, Novi Sad,  
Sarajevo, Sombor, Split.

Ispostava: Bled.

Dionička glavnica i pričuva

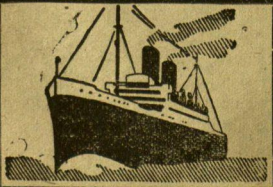
preko Din. 15.000.000.

Ulošci nad Din. 150.000.000.

Ovlašteni prodavaoc srećaka državne  
lutrije.

Prima uloške na knjižice, te ih ukamaćuje  
najpovoljnije.

Oprema sve bankovne i burzovne poslove  
povoljno, točno i brzo.



## Cosulich Line

Odlazak parobroda

# „ATLANTA“

za JUŽNU AMERIKU i to BRAZILIJU i ARGENTINU uslijediti će  
iz domaće luke SPLIT dana

16. OKTOBRA 1924.

Izravna putnička veza između SPLITA - SANTOS te SPLITA i  
BUENOS - AIRESA.

Sve upute daje odmah i besplatno: COSULICH LINE  
glavno zastupstvo za Kraljevinu Srba, Hrvata i Slovenaca

J. G. Drašković

Telefon 24-98.

Zagreb

Cesta „B“ br. 3.

Agencija u ŠIBENIKU: JOSIP JADRONJA.

Filijale u BEOGRADU, Balkanska ulica 25 te zastupstva  
u LJUBLJANI, SUŠARU, SPLITU, METKOVIĆU, GRUŽU  
i VELIKOM BEČKEREKU.